

॥ अंतरी देवू ज्ञानज्योत ॥

**NORTH MAHARASHTRA UNIVERSITY,
JALGAON.**

Syllabus for F.Y.B.COM.

GEOGRAPHY.

(W.e.f. Acd.Yr. 2002 - 2003)

NORTH MAHARASHTRA UNIVERSITY, JALGAON.

REVISED SYLLABUS FOR F.Y.B.Com.

(With Effect from Acad. Yr. 2002-2003)

COMMERCIAL AND ENVIRONMENTAL GEOGRAPHY

1. (A) Relationship between Commercial activities and Environment

Occupation and their types .

- a) Primary
- b) Secondary
- c) Tertiary and
- d) Quaternary activities

(B) Man and Environment :

- World population distribution.
- Population density and pressure
- Population structure :
  - i) Fertility
  - ii) Mortality
  - iii) Age and sex composition
  - iv) Occupational structure

(14)

2. Resources :

- Meaning of resources
- Nature of resources and their utilization
- Forest - Tropical and temperate (Characteristics, Importance and Uses
- Agriculture - Place of agriculture in Indian economy
- Agricultural types :-a) Intensive Subsistence agriculture
- b) Plantation agriculture
- c) Extensive Subsistence agriculture
- d) Modern agriculture and Natural agriculture

(14)

3. Mineral and Power Resources :

- Iron ore - characteristics, uses and world distribution.
- Power resource - Importance and Nature of Energy,
Coal, Hydal Oil, Solar and Atomic energy

(12)

4. Tourism :

- Definition
  - i) Tourism as a commercial activity and its importance
  - ii) Impact of Tourism on Environmental degradation
  - iii) Tourism marketing
  - iv) Tourism importance of the following places :
    - a) Ajanta and Ellora
    - b) Korbet national park (Utteranchal)
    - c) Simla
    - d) Jaisalmer
    - e) Tirupati
    - f) Pandharpur

(10)

(Cont.. 2)

cls

5. Industries :

A. Factors affecting location of industries :

- i) Raw material
  - ii) Power
  - iii) Labour
  - iv) Capital
  - v) Market
  - vi) Transportation and Communication
  - vii) Technology
  - viii) Government policies and management
- Weber's location theory

B. Distribution and production of following industries :

- i) Dairy industries in India and Denmark
- ii) Cotton textile industries in India and Japan
- iii) Sugar industry in India with special reference to Maharashtra

(12)

6. Transport and communication :

- i) Significance of transport and communication in trade
- ii) Mode of transport :
- iii) World distribution of Roads, Railways, Water-ways and Air ways. Express highways with special reference to India.
- iv) Adverse effects of transport on environment
- v) Role of modern communication facilities in Trade
- vi) Global village concept and their factors (brief)

(12)

7. Trade .

- Types - National and International Trade
Factors affecting on International Trade
Changing pattern of International Trade
Effect of World Trade Organization on Indian Trade

(08)

8. Pollution

- Meaning and concept of pollution
Air, Water, noise and solid waste pollution . Their nature, causes, Effects and remedies
Representation of statistical data:
a. Line graph
b. Bar graph
c. Pie Diagramm

(14)

Cont..3

C14

BOOKS

1. Economic Geography by Jones and Darkanwald
2. Economic Geography by Alexander J.
3. व्यापारी भूगोल - प्रा. सु. व. पाठक.
4. आर्थिक भूगोल - डॉ. गुप्ते, डॉ. कस्मरकर, प्रा. परांजपे.
5. आर्थिक भूगोल - प्रा. अहिस्त्राव, प्रा. अलिझाड व इतर, निराली प्रकाशन, पुणे.
6. व्यापारी भूगोल - प्रा. अहिस्त्राव, प्रा. अलिझाड, अस्तुजा प्रकाशन, पुणे.
7. पर्यावरणशास्त्र - प्रा. अहिस्त्राव, प्रा. अलिझाड, प्रा. पेंडसे, प्रा. चौधरी, वैभव प्रकाशन, पुणे.
8. भारताचे आर्थिक व व्यापारी भूगोल - प्रा. सु. व. पाठक, पुणे विद्यार्थी गृह प्रकाशन, पुणे.

Weightage

Chapter.

Marks.

1	14
2	14
3	12
4	10
5	12
6	12
7	12
8	14

*****

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव
NORTH MAHARASHTRA UNIVERSITY

P.B. NO. 80, UTMAY NAGAR, JALGAON-425 001 (M.S.)

EPABX: (0257)252187-90 Fax No: 0257-252183 Gram: UTTAMVIDYA

जा.क्र.: उमवि/१२/विज्ञान/विद्याशाखा/४९०/२००२

दिनांक: ०१/०७/२००२

* परिपत्रक क्र. २७/२००२ *

विषय - शैक्षणिक वर्ष २००२-२००३ पासून सुधारित अभ्यासक्रम लागू करणेबाबत...

विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे निर्देशाप्रमाणे व विद्यापीठ अधिकार मंडळांनी घेतलेल्या निर्णयानुसार शैक्षणिक वर्ष २००२-२००३ पासून विज्ञान विद्याशाखेतील खालील सुधारित अभ्यासक्रम लागू करण्यात येत आहेत :-

प्रथमवर्षे विज्ञान.

- १) पदार्थविज्ञान.
- २) इलेक्ट्रॉनिक्स.
- ३) मायक्रोबायोलॉजी.
- ४) तायो-केमिस्ट्री.
- ५) भूगर्भशास्त्र.
- ६) भूगोल (प्रथम वर्ष कला/वाणिज्य)

द्वितीयवर्षे विज्ञान.

- १) माहिती व तंत्रज्ञान.

सहपत्र :- वरीलप्रमाणे अभ्यासक्रमाच्या प्रती.

प्रति

मा. प्राचार्य,

सर्व संबधित संलग्नित महाविद्यालये.

प्रतिलिपी :-

१) मा. अधिष्ठाता, विज्ञान विद्याशाखा.

२) मा. प्रा. श्री.

अध्यक्ष

अभ्यासमंडळ.

३) मा. परीक्षा नियंत्रक (पाठ प्रती)

४) उपकुलसचिव, संलग्नता विभाग, उ.म.वि., जळगाव

५) पध्दती विश्लेषक, संगणक विभाग, उ.म.वि., जळगाव.

६) सहा. कुलसचिव, परीक्षा विभाग, संबधित विद्याशाखा, उ.म.वि., जळगाव.

७) सभा व वसर विभाग, उ.म.वि., जळगाव.

८) मा. कुलगुरु कार्यालय, उ.म.वि., जळगाव.

९) मा. कुलसचिव कार्यालय, उ.म.वि., जळगाव.

T. S. Sule
कुलसचिव.